СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 197. Джерзі Сіти, Н. Дж., пятниця, 23-го серпня 1940. No. 197. Jersey City, N. J., Friday, August 23, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВАЖНІ НАРАДИ УРЯДУ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт відбув наради зо своїми найчільнішими співробітниками в справі трьох питань: оборонних підготовань з Канадою, набуття воєнних баз від Англії і передачі 50 контрторпедовців Англії. В нарадах взяли участь: головний прокуратор Джексон, секретар фльоти Накс, секретар війни Стимсон, підсекретар стейту Велес, шеф штабу армії ген. Маршал, шеф морських операцій адмірал Кларк і правний дорадник уряду Ґрін Геккворт. Головний прокуратор Джексон заявив, що наради відбулись над тим, як правно перебрати від Англії відступлення воєнних баз. Але опісля представник уряду додав, що наради вилущували також справу спільної оборони з Канадою і відступлення Англії торпедовців. Після натяків виходить, що ці справи будуть вже в короткому часі вирішені. В політичних колах говорять, що всі ці справи стоять нерозривно разом і тому мусять бути разом розвязані.

КОРАБЕЛЬ „АМЕРИКЕН ЛІДЖЕН" БЕЗПЕЧНИЙ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Барклі дістав запевнення від департаменту стейту, що американський корабель „Америкен Ліджен", що везе на собі близько 900 американських утікачів з Фінляндії, знаходиться тепер на безпечних водах. Він вже далеко на Атлянтійськім океані, пару сот миль на захід від Англії, де нема вже морських мін. У звязку з тим Барклі щераз повідомив сенат, що корабель вибрав цей шлях тому, бо він був менше небезпечний від того шляху, який поручали німці.

ВИЛКІ ПРИЇХАВ ДО НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Вендел Вилкі, републиканський президентський кандидат, приїхав літаком до Ню Йорку, щоб тут нарадитись зо своїми співробітниками відносно дальшої виборчої кампанії. Вилкі сказав, що його головна кватира буде не в Ню Йорку, чи якім іншім великім місті, тільки в роднинім місточку його жінки — Рошвил, Інд.

А. Ф. П. ЗА РУЗВЕЛТА.

НАЯГАРА ФОЛС (Ню Йорк). — На річній конвенції стейтової Американської Федерації Праці, що відбулась на днях у Наягара Фолс, Н. Й., делегати ухвалили піддержку Рузвелтові в надходячих президентських виборах. Заки прийшло до голосування відбулась коротка, але гаряча дискусія. Деякі делегати хотіли виразно знати, чи попертя Рузвелта означає також попертя заходів влади знищити робітничий організований рух при помочи „протимонополевого закону", на основі якого заступник головного прокуратора, Арнолд Турман, потягає тепер до судової відповідальности ріжні юнії, мовляв, вони хочуть здобути монополь на право праці. Конвенція також ухвалила резолюцію, на основі якої заборонений уряд в юніях комуністам, фашистам і нацистам.

ПОМЕР АДВОКАТ ШТОЄР.

ДЖЕКСОН (Ню Гемпшир). — Тут помер в 69 році життя відомий американський адвокат Мекс Штоер. Смерть прийшла нагло, на удар серця, на яке він передтим ніколи не хорував. Штоєр серед своїх клієнтів мав державних секретарів, найвищих фінансистів, артистів і т. п.

АМЕРИКА ЗАОСМОТРЮЄ СВОЇХ ДИПЛЬОМАТІВ.

ВАШИНГТОН. — Американський уряд, в обличі надходячого голоду в Европі, взявся до заосмотрення своїх европейських дипльоматів у харчі та інші продукти щоденної потреби. Він назначив до цього спеціяльного чоловіка, який має подумати про закупки продуктів і про їх висилку до Европи.

ЗАКЛИКАЄ ДО ЄДНОСТИ ЖИДІВ.

ШІКАҐО. — Тут відбулась конвенція жидівської молодечої жіночої сіоністичної організації „Джуніор Гадасаг", на якій відомий жидівський провідник д-р Ґольдман виголосив промову. В тій промові д-р Ґольдман сказав, що жиди по цілім світі мусять лучитись разом і співпрацювати, щоб могли боротись за своє існування. Нинішні часи найстрашніші в цілій історії для жидів. Жиди по цілім світі мусять мати одну спільну будучність, бо вони мають одну спільну минувшину. Смішно думати, щоб десь у котрімсь краю жиди були безпечні, той час, коли жиди в іпших краю є перед загрозою винищення. Він далі говорив, що завданням жидівської сіоністичної ідеї є представити перед світом справу визволення Палестини в політичнім, а не в філянтропійнім, чи гуманітарнім світлі. Він радив демократіям боротись так колективно і здисциплінована, як диктатури роблять. Секретарка цеї організації, Ернест Кіршнер, в своїй промові сказала, що членство мусить щераз потвердити правильність сіоністичної ідеї, щоб „жиди в Палестині знали, що жиди в Америці стоять разом з ними".

ТРОЦЬКИЙ НЕ ЖИВЕ

МЕКСИКО СИТІ. — Лев Троцький, відомий комуністичний діяч, ворог Сталіна і основоположник Четвертого Інтернаціоналу, помер від ран завданих йому попереднього дня агентом Сталіна, Дрешдом, відомим також як „Френк Джексон". Вмираючи Троцький ствердив, що гине з рук політичного ворога, та закликав прихильників Четвертого Інтернаціоналу, щоб боролись далі, а певно переможуть.

Тепер нема сумніву, що Дреш був висланником ГПУ. В день убивства він зовсім не сварився з Троцьким, як це було подано передтим. Навпаки, він попросив жінку Троцького, щоб подала йому води, а він сам, завівши Троцького до іншої кімнати, скрито вдарив його ззаду гострою сокирою по голові. Він плянував, що від того удару Троцький цілком певно впаде без крику на землю неживий. Але Троцький, не звертаючи уваги на свій 60 рік життя виявив на стільки сили, що не впав на землю, лиш почав кричати, а навіть боротись з напасником, що почав поновно бити Троцького сокирою по голові. Прибігли сторожі і звели боротьбу з напасником, що мав тепер револьвер в руці. Троцький окривавлений ще сам перейшов до другої кімнати.

Сторожі добре покалічили напасника. Обезвладнений і покалічений він кілька разів викрикував, що мусів це зробити, бо родина під Советами і большевики загрозили цю родину вимордувати. Поліція догадується, що це був моральний натиск, якого ужив Сталін на Дреша. Секретар Троцького дав зізнання перед поліцією і сказав, що Дреша знав Троцький від шести місяців. Він йому довіряв і уважав його своїм приятелем. Тепер одначе, говорив секретар, стають зрозумілими підозріли рухи Дреша, з яких можна тепер заключати, що Дреш брав участь у попереднім замаху на Троцького, а також він був одним із справників, що вбили одного із сторожів Троцького, саме того, який бачив напасників і міг їх пізнати. Дреш роджений в Теґерані і є сином одного бельгійського дипльомата. Він мав знакому в Брукліні, панну Агельов, яка мала представити його Троцькому. Цю панну тепер перепитувала нюйорська поліція. Вона ствердила, що Дреш все мав чимало грошей і раз дав їй три тисячі долярів.

НІМЦІ ПЕРЕСТАЛИ АТАКУВАТИ АНҐЛІЮ МАСОВИМИ НАЛЕТАМИ

Англійська преса стверджує, що вже від трьох днів нема німецьких масових бомбардувань, хоч погода добра. З того заключають, що німецьке воєнне командування мусіло змінити тактику, принаймні тимчасово. Британці переконані, що німці не щадилиб нікого й нічо, колиб їхні налети були успішні. Виходить, що ті налети коштують задорого, а хісна з них мало. І, як пишуть англійські ґазети, так дійсно є. При масових налетах лекше зістрілювати ворожі літаки, бо є добра ціль. Масові налети тяжче затаїти. Та найважніше те, що німці не знищили ними ті летунські поля, про які їм найбільше ходило. Поля ті зазнали малої шкоди, бо потерпіли тільки поблизькі доми, головно робітничі, як це було в останніх днях бомбардувань. Одначе з цього не виходить, що німці цілком залишили такі налети через великі втрати, які поневли. Вони далі нападають, але малими частинами, висилаючи разом по два чи три літаки.

КАЖЕ, ЩО БРИТІЙСЬКІ ЛІТАКИ СИЛЬНІШІ

Провідник бомбової повітряної ескадри, Ф. Р. Бер, оповідаючи про нічні налети британців на німецькі й італійські міста, стверджує, що боротьба з німцями тяжка, бо мають дуже добру протилетунську охорону. Зате, каже він, з італійцями справа дуже легка. „Британські літаки, каже він далі, є ліпше збудовані й сильніші, тому можуть видержати більші ушкодження. Знову британські летуни витреваліші, бо є добре витреновані, зокрема для нічних налетів. Це тренування не є воєнне, а походить ще з часів спокою. І тому саме британські летуни ліпші.

АТАКУЮТЬ БІЛЯ ПОБЕРЕЖА ІРЛЯНДІЇ

Німецькі літаки бомбардували чотири кораблі вздовж побережа Ірляндії. Це дуже ускладнює невтральність Ірляндії, де побоюються, що край може захопити Англія в цілях самооборони, щоб не допустити до захоплення Ірляндії Німеччиною.

ДЕХТО ПЕРЕПРОВАДЖУЄТЬСЯ. — Робітники з Насав відчищують стіни судового будинку, в якому князь Виндзор має скласти присягу як губернатор островів Багама. На переді статуя королеви Вікторії. Княгиня буде мати окреме сидження, одну стопу понад звичайну підлогу.

БРИТІЙСЬКО-ПОЛЬСЬКА ПОЛІТИЧНА ЗГОДА

ЛОНДОН. — Річард Остин Батлер, підсекретар для заграничних справ, відповідаючи в парляменті на запити про відношення Англії до Польщі, заявив, що між урядами Англії й Польщі є повне порозуміння щодо усіх політичних справ, звязаних з теперішньою війною. Як легко догадуватись, питаючим ходило найбільше про те, як це розуміти, що Польща є у війні з Советами, а Англія ні. Посли хотіли теж вияснення, чому Польща удержує далі звязки з Італією, з якою Англія є у війні. Отже польський уряд заявив, що він є по стороні Англії, та що польська армія буде боротись всюди, де цього вимагатимуть британські інтереси. Отже, якби Англія зажадала від поляків, щоб боролись і проти Італії, то вони це зроблять. А це може легко статись, бо в Палестині має бути до 6 тисяч польських вояків. Далі польський уряд заявив, що війна Польщі з Советами вибухла автоматично з хвилею, коли Совети заатакували територію Польщі та вигнали польського амбасадора, що сталось дня 16. вересня 1939 року.

СОВЕТИ ІДУТЬ ПОЛЯКАМ НА УСТУПКИ.

СТОКГОЛЬМ. — Зі Львова доходять відомости, що советська влада ставиться тепер до поляків в такий спосіб, щоб зискати їх прихильність. Між іншим вона зголдилась на те, щоб у Львові видавано кілька польських газет. В тій цілі советська влада вже звертає польським видавництвам забрані давніше друкарські машини і те, що потрібне до видавання газет. Навіть вислано з Москви спеціяльних людей, щоб були полякам у цій справі до помочі. А советська офіційна телеграфічна агенція Тасс побільшила у Львові свій персонал, щоб ліпше обслугувати ті польські ґазети, що зачнуть виходити.

СОВЕТСЬКА „СИСТЕМА" В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.

СТОКГОЛЬМ. — Совети переводять адміністрацію Західної України на московський лад. Це значить, що повітові міста й влади не будуть могти між собою порозумітися як це бувало, але в кожній справі мусітимуть звертатись до центра у Львові, а доперва цей центр буде передавати далі. Отже кожний повіт буде сам для себе, ніби замкнений від світа. Усе мусітиме іти через центр. Замітне й те, що Совети відсепаровують цілу Західню Україну від заходу. Нищать усі комунікаційні звязки, залізничі й телеграфічні, крім тих, що є для них найконечніші. Зате затіснюють комунікацію зі сходом.

КОМУНІСТИ ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ БЛАГАЮТЬ СТАЛІНА...

СТОКГОЛЬМ. — Шведський часопис „DAGENS NYHETER" подає з Берліна кореспонденцію, в якій пишеться про відозву комуністів Західньої України до Сталіна, в якій вони просять Сталіна, щоб він звернувся до німецького уряду в справі облекшення долі населення в прикордонній полосі, розділюючій Совети від Німеччини. Цей апель передало київське радіо. А що про це пишеться також і в німецькій пресі, то видно, що тут іде про спробу якогось порозуміння між Німеччиною і Советами. Комуністи зі Західної України, як виходить з відозви, „благають" Сталіна, щоб облекшив долю тисячів родин, що їх доля досі невирішена. Кажеться, що їх доля дуже тяжка, бо вони живуть в тяжких відносинах, наражені на хвороби і т. д. Виходить, що через ті відносини приходить до непорозумінь, а то й сутичок, між пограничною сторожею, себто між советськими і німецькими вояками.

ВІЙНА ВИРІШИТЬСЯ НА ЕВРОПЕЙСЬКІМ СУХОДОЛІ.

ЛОНДОН. — Британський секретар летунства заповів, що головна небезпека щодо німецького наступу на Англію ще не минула. Ще треба надіятись, казав він, сильних налетів. Але все те Німеччині не поможе. Вона війну таки програє і то на европейськім континенті, де вирішиться її остаточна судьба. Це станеться в 1941 або 1942 році. Тоді доперва скінчиться „панування ґенґстерів в Европі", казав британський міністер. Тоді будуть повернені й британському народові усі давні свободи. Та заки це станеться, казав міністер, треба, щоб демократія показала, що вона може сильно й скоро постояти за себе та виявити, в потребі, таку саму активність що й диктатура. Найбільше вдарив міністер Мусоліні, називаючи його „диким нищителем".

СОВЕТИ, ГРЕЦІЯ І ІТАЛІЯ.

АТЕНИ. — Італійсько-грецьке напруження не минуло, бо італійська преса зачала знову атакувати Грецію. У звязку з тим Греція приспішує воєнну підготовку. Та найзамітніше те, що грецький генеральний штаб переговорював воєнне положення з советськими військовими знавцями. Виходить на таке, що Совети і Туреччина виступилиб проти Італії, якщоб вона хотіла скріпити своє положення на Балкані коштом Греції.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати свое оголошення.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

В Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕ ЗБУТИ ЕНЕРҐІЮ?

Военна заверуха в Европі відбилась на американсько-українському життю. Ті, що прибули сюди зі старого краю, тепер відтяті від звязку зі своїми рідними, батьками і матерями, сестрами і братами, знакомими і приятелями, а також зі своїми селами, з яких вийшли. І з тими читальнями, кооперативавами, народніми домами, на які гроші збирали, як і з тими політичними вязнями й інвалідами, що терпіли за ідею. З допомогою їм усім була головно звязана та їхня праця, що її тут називаємо „народньою роботою". Люди, як знаємо, рвались до цеї роботи, а як її самі не вели, то хоч підпирали тих, що працювали в тому напрямі. Явище це цілком зрозуміле й природне ще й тому, бо це робили люди, що вийшли з неволі й гнету та нужди, а зазнавши кращої долі й волі на американській землі, хотіли допомогти своїм близьким, щоб здобули у себе кращу долю. Як ми зазначили, вважаємо це природнім, нормальним явищем. Зате ненормальним вважаємо те, що коли та праця, про яку ми згадали, перестала вестись у давніх розмірах, то у декого з активних одиниць почала давня енерґія до народньої праці занепадати. Ніби тому, що вже всьо пропало, ніби так, що вже нема такого іншого завдання, для якого вартувалоб віддати час і труд.

Ми вже писали про ріжні наші недомагання, вказуючи наглядно, що є у нас дуже широке й ріжноманітне поле до праці на американському ґрунті. І то поле для такої праці, з якої буде користь і для української справи, бо той світ, в якому живемо, цілком певно матиме великий голос при укладі нового порядку в Европі. Є отже важні культурно-просвітні цілі, на які вартує збирати фонди, коли хто хоче цею справою займатись. Але є ще одна, дуже важна справа, для якої теж вартує потрудитись. І на неї тим разом звертаємо особлившу увагу.

Нераз так бувало, й то доволі часто, що коли приступити до когось з наших свідомих і активних громадян і запитати, чому він не приложить труду для скріплення такої нашої твердині як Український Народний Союз, то він виправдувався тим, що дуже перетяжений іншою народною працею, головно збірковою. І це була до певної міри таки правда. Та тепер цей арґумент відпав. Тому саме звертаємось до згаданих громадян з пригадкою, щоб не засипляли своєї енерґії, а присвятили її тепер тій інституції, яку вони так шанують і люблять, та яка виховала на протязі свого існування сотні, тисячі ідейних громадян, що навчились жити для вищої ідеї, їй вірно служити й її обороняти. Памятаймо, що скріплений У. Н. Союз означає і скріплену поміч і тим ідеям, що нам дорогі. Скріплений У. Н. Союз це скріплений американсько-український провід. Це скріплений авторитет. Це скріплені охорона і порядок.

ВИЗОВ ДЕМОКРАТІЇ

В едмонтонськім готелі МекДанелд промовляв недавно на спільнім мітинґу двох клюбів Ротарі і Кенедіен Джордж Г. Герис з Монтреалю. Є це відомий лектор у Злучених Державах і Канаді, що говорить на соціольоґічні, економічні і асекураційні теми. Є він віцепрезидентом клюбу Ротарі в Монтреалі і періодично дає виклади на університеті МекҐил. У своїх попередніх викладах старався він вплинути на прискорення порозуміння між американцями і анґлійцями. У своїм докладі „Визов демократії", він підкреслив, що Британська Імперія, якій тепер грозить така страшна збройна небезпека, якої досі світ не знав, покажеться непобідимою в боротьбі за слушну справу. Рік або два тому, говорив він у докладі, були на світі 15 більших демократій. Їх населення виносило 300,000,000 осіб. Вони мали під своєю контролею 95 відсотків світового золота, більше як 75 відсотків багатства, дві треті сирівців, три четверті торовельної фльоти і дві треті военної фльоти світа. Але, „вони не бажали собі нічого більше, як удержання миру в своїх границях".

Та, говорив він, повстала нова політична фільософія. Тут мав він на думці повстання тоталітарних держав. Ця фільософія, почала виступати проти особистої свободи. Її поширники прийшли до влади при помочі „насильства, підпалу і морду", й удержалися при владі через „ліквідування противників, погроми, концентраційні табори і „кімнати для тортур".

Ця політична фільософія заперечує християнську етику, а опирається на насильстві. Вона взяла собі до помочі науку, але без ніякого морального застановлення при її вжиттю.

„Та фільософія є загрозою для цілого людського роду. Вона заключає договори, щоб їх ломати, дає слова чести, щоб одурювати, сподіється, що їй повірять і сміється з довіря, як з абсурду".

Прелеґент переповів дальше, як тоталітарні держави підбили вільні народи, які сподівалися, що їхня невтральність охоронить їх і згадав про підбої Чехословаччини, Альбанії, Норвеґії, Голяндії, Бельгії та Данії.

Далі Герис згадав теж у своїм докладі, що клюби Ротарі значно зменшилися по цілім світі, бо тепер нема тих клюбів у Совєтській Росії, Німеччині, Італії, Норвеґії та інших підбитих державах.

Минувся також і в Німеччині, казав Герис, цей, давній, справжній голос Німеччини, що дав тільки величавого і подиву гідного в ділянці штуки, музики, фільософії й літератури. Британія є тепер одинока в Европі, спомагана воюючою імперією, що ставить опір цьому тиранству. Злучені Держави зо зростаючим занепокоенням стоять як чемпіон свободи в західній гемісфері.

Принципи й ідеали тих двох держав є ідентичні, говорив Герис. Він описав американську революцію як „револьту анґлійців у кольоніях".

Герис, що часто відвідує Злучені Держави, де він дає доклади, зазначив, що в часі всіх своїх відвідин, він ніколи не бачив ні одного американського обличчя, зверненого до нього з гнівом. Сам він є родом з Британії.

У докладі висказував він побажання ,щоб британці та американці були справедливі одні до одних. Він додав іще, що британський нарід тішився з того, що Злучені Держави стали світовою потугою.

Герис заявив теж, що Британська Імперія старалася поширити свої впливи, аби помогти світові стати вільним; він додав, що імперія „навчила дещо" Британію.

Дальше говорив він про те, як Злучені Держави і Британія, працюючи в дещо відмінних напрямах „прийшли до того самого місця" в своїх стараннях за скріплення і поширення свободи. Британія поширила свої впливи на інші части світу, щоб зробити народи в тих сторонах вільними. Злучені Держави запросили народи з інших частей світу іміґрувати до Америки і тішитися тут свободою.

На кінці свого докладу взивав Герис канадійців не накидатись занадто зо своїми порадами американцям, щоб помагати Британській Імперії в війні і вказував на це як американська публична опінія, зо своеї власної ініціятиви, ставиться щораз більше і більше прихильною до цього, щоб дати можливо якнайбільшу поміч Британській Імперії.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ ПІД ЗАЙМАНЦЯМИ

Розвиток кооперації на українських землях, занятих Німеччиною.

В днях 13. і 14. липня відбувся II. Кооперативний Зїзд, на якому підведено підсумки діяльности за шість місяців від 1. січня до 1. липня. Отже із 161 кооперативів, які були на цих землях до 1. січня 1940, стан низових кооперативних станиць зріс з днем 1. липня до суми 846. Ці кооперативи зорґанізовані в 10-тьох Союзах. Молочарська кооперація має 2 міські молочарні і 14 районових молочарень у краківській області та 21 молочарень в люблинській області. Кредитова кооперація обіймає 6 Українбанків з 42 райфайзенками. Ці невеликі на перший погляд цифри на українських землях у Ґенерал-Ґубернаторстві, треба вважати великими, бо повстали вони напротязі тільки 6 місяців. З другого боку вони мають глибоке значіння. В усіх цих новооснованих кооперативах втягнено українських селян чи українських ремісників в заборонену для них досі орґанізацийну діяльність. Сотні й тисячі нових громадян стали до праці й зусиль для виборення кращих можливостей життя, для розбудови спільної сили. Всі вони стали в рядах ,співтворців і співвідповідальних за долю цієї вітки українського народу. І в цьому найважніше значіння повстання цих численних нових кооператив.

Другий Зїзд Кооператорів відкрив керманич господарського реферату Українського Центрального Комітету, колишній довголітній директор „Маслосоюзу'' у Львові, інж. Михайло Хроновят. По вступнім слові передав інж. Хроновят керму зїзду голові української кооперації інж. Юліянові Павликовському. Після короткої промови інж. Павликовського прийшла черга на доповідь орґанізаційного референта, з якої вибираємо тут найцікавіші місця для заокеанських читачів: „З українського боку кермуючим орґаном у сільсько-господарчій роботі є організація „Сільський Господар". — Централя його в Ярославі. Працею української кооперації кермують ревізійні союзи в областях, в яких для цієї мети нещодавно створено українські відділи з окремим апаратом і буджетом. Як досі, то побіч надзвичайно інтенсивної роботи деяких Кооперативних Сюзів можна теж ствердити в інших Союзах слабшу діяльність. Вона спричинена відсутністю відповідних людських сил, а в першій мірі важкими обставинами і шкідницькою роботою польських шовіністів. Торговельною централею для української кооперації являеться „УГАС", акційна спілка у Кракові, з відділом у Люблині і кореспондентурою в Варшаві. Кооперація в першій мірі розвивається по селах. Число купців, зорґанізованих в українському осередку, сягає 540. Крім того, поверх 100 купців ходить самопас, а коло 100 інших — то дрібні сільські крамарі. Ремісники знаходяться в стадії орґанізації. Промислу ні кооперативного, ні приватницького покищо нема. Банковісніть має вже добре зорґанізований свій осередок, як Українбанк в Ярославі з філією у Кракові. Як його підбудова існують райфанзенки, що в найближчому часі мусять бути якнайчисленніше розбудовані. Молочарська кооперація знаходиться в стадії орґанізації. З метою прискорення орґанізування й остаточного оформлення в недовгому часі відбудтеься зїзд предсдавників поодиноких молочарських станиць.. Пекучою справою представляється фахове шкільництво. Дотеперішні ствердження заручують, що з новим шкільним роком повстане вистачальна сітка українських фахових шкіл. Для докладноо зясування собі можливостей господарської діяльности української кооперації, треба подати циферні дані, що відносяться до української етноґрафічної території. Українська етноґрафічна територія в Ґенерал-Ґубернаторстві обіймає 20 тисяч квадр. км з 750 тисячами українського населення, що замешкує більшою скількістю в 1420 місцевостях. Ці цифри — це реальна база, яку слід взяти під увагу, ставлячи завдання своїй діяльности. Окруження й умовини, серед яких працюємо, вимагають від нас нового, відмінного підходу до справ. Перед нами тепер конечність господарсько вивінувати й торговельно обслужити усю територію з більшістю українського населення в Ґенерал-Ґубернаторстві.

Як порядкуючий чинник, своєю ініціятивою і впливом ми маємо обхопити всі ґрупи населення без огляду на національність. Миж бо господарі на цьому клаптику землі й нашим завданням це довести. У звязку з цим росте й наша відповідальність. Кооператор як вояк на господарському фронті, поступає, як справжній вояк. У випадку зміни роду чи місця праці, слід доручення виконати негайно, хочби це й суперечило особистому інтересові... Без зрозуміння цього не осягнемо заповнення прогалин, спричинених відсутністю людей... — (За „Кр. Вістями з 26. липня).

Торговельно - бухгальтерські курси.

З ініціятиви і заходом Укр. Нац. Комітету та гуртка укр. купців улаштовано у Перемишлі тримісячний торговельно-бухгалтерійний курс, який скінчило 29 учасників. Виклади відбувалися щодня крім суботи і неділі. Предметами навчання були: книговість, купецькі рахунки, товарознавство, зберігання товарів, крамниця, купно-продаж, наука про торгівлю, торговельне, вексleве та чекове право, історія купецтва та кооперації. На курсі викладали дир. інж. Антін Артимович, інж. Лідія Бурачинська, дир. Ґула Петро, м-р Гик Степан, дир. Кольцьо Григорій, Кунанець Кость, директор Чорняк Степан і дир. Станімір Осип. Закінчення курсу відбулося 29. червня в школі св. о. Миколая. Серед гарного настрою, управитель курсу, м-р Степан Гик роздав курсантам свідоцтва. Гимном „Ще не вмерла Україна" закінчено цей прощальний святочний вечір. — (За „Кр. Вістями" з 26. липня).

Напрямні.

Під таким наголовком видруковано в „Краківських Вістях" з 22. липня довгу статтю п. Арчина, з якої вибираємо такий характерний уступ:

„В імя історичної правди й життєвої снаги українського народу, нам треба... створити тут на заході дрівкий, тривалий вал, що обперся би всім наступам зі заходу впродовж нових сторіч. Вал не зкаменя, бетону чи заліза, бо такий розсиплеться, — а вал із крови й кости живих людей. На сторожі його треба поставити крицеву й свідому волю населення. Загартувати його до твердої, життєвої боротьби, до великих походів й дій і привчити перемагати. Для виконання цих завдань людей треба. Людей, які зрозумілиб наше історичне призначення, й які вмітимуть його виконувати. Треба відірвати їх від щоденних журб, а кинути на екран їхньої свідомости тяжкі завдання, тверде, велике завтра. Бо справа не кінчається на тому, щоб дістати працю й ждати на „слушний момент", годуючи себе великими, райдужними мріями. Із самого вижидання нічого не вийде. А проте багато людей тільки „чекає", хоча низка ділянок потребує негайно метких, молодих, повновартісних вартівників... Для виповнення прогалин, для виконання вже існуючих вимог, треба запрягти всіх, що можуть в якійсь ділянці щось дати. Тепер якраз найкращий момент, для будування Західнього Валу. Його треба використати, бо вже, мабуть, не повториться в історії випадок, щоб на сих західніх смугах було до використання стільки енерґії, стільки людей..."

ПАТРІОТИЧНІ ОГОЛОШЕННЯ

У нюйорських щоденниках почали появлятися вже політично-патріотичні зазиви в виді звичайних бизнесових платних оголошень. Під оголошеннями підписані купецькі фірми. Зміст їх напр. такий: „Американці збудіться! Або помагаюте Англії боротися проти Німеччини, або воюйте самі з Німеччиною... Ради Бога! Спішіться!"

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ I.

(14)

Стара сердито подивилася йому вслід.

— Пху!... Синок... Дві каплі води батько: і той волоцюга був, і цей такий самий... не держиться матері... Голівонько моя нещаслива, з такими батьками і з такими синками...

Почала поратись коло печі, помила начиння, принесла з сіней помийницю, вилила туди помиї з рештками від вечері й винесла надвір, до хліву, кабанові... І все бурчала, бурчала тихо під ніс собі... Часом бурчання переходило в жалібне скиглїння та скаргу на лиху долю жіночу, на гірке самітне життя. Вона вперше почула матернім серцем, що син уже виріс, а не „дитина", як вона звикла звати з немовляти, а коли виріс, то так і знай, що відрізана скиба від хліба.

Помила руки і вчинила навтра на ранок. Надворі смеркло зовсім. Стара вдова засвітила перед образами лямпадку й довго молилася в пітьмі, ставши навколішки серед хати: ревні сльози, непомітно для неї самої текли по висохлому, худорлявому обличчі, зібраному коло очей і уст у дрібні зморшки. Не за себе саму молилася: прохала в Бога покою з праведними для раба Божого Василя, якщо він неживий, і благала Милосерного, щоб поміг йому визволитися й вернутися додому коли мучиться десь у неволі, — цебто молилася за те, про що жадній душі в світі ніколиб не признавалася. Навіть синові... Дуже вже вразив колись, кинувши її, раб Божий Василь... Вболівала в молитві тихій і над долею своєї „дитини", благаючи їй від небесних можновладців усього, що тільки є на світі гарного.

А підвівшись і згадавши, куди „хлопець", її подався проти глупої ночі, знову почала бурчати та посилати всякі лиха на голови тих, що ніби її „дитину" з розуму зводять.

Згадала, що не засунула надвірні двері, вийшла в сіни й засунула. Довго поволі розбіралася, хоч і не було з чого, власне, врешті, перехрестившись, уклалася...

Довго не спала, крутилася на ліжку, покректувала, зідхала...

V.

Вдова Оберемчиха жила з дочкою Орисею сливе край села, в невеличкій старенькій, але дуже чепурненькій хаті з вишником перед нею, огороженим з улиці добрим (ще старий заплітав) плотом. За хатою простягся великий город, на якому насаджено й насіяно було всякої всячини, і все те вже давно посходило й буйно розросталося та зеленіло, завдаючи господиням чимало праці й клопоту з полінням та доглядом. Тут же таки, недалечко за городом, у лощині, належав їм величезний шмат поля, що частину його займав підмет з уже доволі високими зеленими коноплями, а решта красувалася густою, гарною темно-зеленою пшеницею. Весна була напрочудо красна, тому все аж раділо рости та тішити господарське око.

Був у Орисі й ще один клопіт, але водночас і її пиха й гордощі: це маленький перед самісеньким вікнам квітник. Правду кажучи, й було чим пишатися, бо не всяка з дівчат канівських могла похвалитися тим, що було в Орисинім квітничку: тут і ріжнобарвні рожі випиналися вгору, намагаючись усе перерости в свойому гоні у височінь; тут кучеряві кущі півоній, мережеволисті чорнобривці духовиті; тут і блідозелені нагідки, що ось-ось засвітяться золотими свічечками, і червоні крокоси, й мак, — не той, що навгороді, а повний, що цвіте й червоно, й рожево, й біло, й усяко; по тоненьких тичках зеленіеться квасоля й горошок — теж не такі, як навгороді, бо ті для споживття, а ці для цвіту, для милування, а горошок ще й пахне ніжно так, гарно; була й красоля, й васильки, й любисток, і півники, й гвоздики — всього було. Шкода тільки, що все те ще не починало цвісти, а лише зеленіло... А проте, весна нестримно швидко розгорюється, й не оглянешся, як усе почне цвісти одно за одним.

Мала Оберемчиха поряд із хатою комору, а в другій половині великого двору хлівець і в нім — двох кабанців і свинку; а в дворі — кури, гуси, качки — потроху, але всього було, опріч коней та худоби: ці останні вже не на вдовине господарство.

Хоч і багато праці, клопоту, турбанини було в хаті й поза хатою, — ніколи було зранку до пізнього вечора й угору глянути, — але не раз на день стара вдова ні-ні та й спиниться, буває, й замислиться, кинувши оком на свою Орисю. Непомітно розквітла дівка, як повная рожа, налилася, як яблучко, гарна, як королівна, струнка, як тополя, гнучка, як лозиночка, тьмаво-золоті коси нижче пояса, над великими синіми очима густі тоненькі темні брови, а устонька вишневі так і просять поцілунків...

(Дальше буде).

ЖЕРТВА СКРИТОВБИВЦЯ. — Лев Троцький зо своєю жінкою. Його замордував приятель, якого підозрівають, що є тайним агентом Г.П.У.

КОМУНІКАТ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

В суботу, дня 17. серпня, відбулась у Джерзі Ситі чергова нарада Українського Конґресового Комітету для вирішення біжучих справ і намічення програми дальшої праці.

На нараді обговорено ряд питань, що відносяться до інформаційної акції, до справ допомоги українським военним збігцям, піддержки українських наукових сил на чужині та їхньої дальшої праці.

У справі допомоги военним збігцям, що розкидані по ріжних країнах, Комітет ствердив, що згідно з дорученням Конґресу Американських Українців він має обовязок вести і контролювати цю акцію. Переведення її вимагає основнішої підготовленої праці, а саме зібрання інформацій про розміщення і стан українських збігців в Европі, наладження звязків з ними та виконання формальних передумов, що приписані в теперішній час для таких звязків зі закордоном американськими законами. Допомога збігцям повинна йти виключно на руки неполітичних, гуманітарних орґанізацій в Европі, що будуть мати загальне довіря серед збігців і дадуть повну запоруку безсторонности. Комітет радо прийме поради й інформації від окремих громадян і орґанізацій, що заінтересовані в цій справі, і привитає їхню співпрацю.

На нараді відчитано і потверджено для проголошення в пресі звіти з Конґресу Американських Українців. Обговорювано теж справи рекордовання української пісні, конґресові фільми та принято відповідні рішення.

ПОЛЬСЬКІ ДОПОМОГОВІ ОРҐАНІЗАЦІЇ В АМЕРИЦІ

Польські допомогові орґанізації, яких є 13, обеднують 652,502 членів із 63,108,283 долярами маєтку. Ці орґанізації такі:

„Звйонзек Народови Польскі" в Шікаґу. Членів старших і молодших разом 274,349, маєток $26,272,324.40.

„Звйонзек Полякуф в Америце" у Клівленді. Членів 11,753, маєток 1,163,757.02.

„Стов. Синуф Польскі" в Джерзі Ситі. Членів 15,777, маєток 664,496.82.

„Стов. Полякуф в Ам." у Милвокі. Членів 8,997, маєток 1, 027,164.90.

„Стов. Каси Польскєй Яна Кантего" в Філядельфії. Членів 22,786, маєток 1,451,971.31.

„Сокольство Польске в Америце", в Питсбурґу. Членів 9,609, маєток 448,741,01.

„Зєдночене Посько-Народове" в Брукліні. Членів 16,-112, маєток 1,628,683.06.

„Польска Спуйня Народова" в Скрентоні. Членів 21,-682, маєток 1,953,444.76.

„Зєдночене Польске Жимско - Католіцке" в Шікаґу. Членів 151,576, маєток 16,-639,372,52.

„Унія Польска в Ам.", в Бофало. Членів 18,012, маєток 2,044,209.66.

„Унія Польска в Станах Зєдночоних" в Вилксбері. Членів 31,135, маєток 2,848,-221.63.

„Звйонзек Полєк в Америце", в Шікаґу. Членок 64,537, маєток 5,524,381.13.

Цифри говорять самі за себе. Варт і американським українцям над ними призадуматися, коли думають про посилення свого життя.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З ДНЯ

ВПЛИВ СТАРИХ ПОКОЛІНЬ НА НОВІ.

В своїй вступній промові як кандидат на президента з боку Републиканської Партії, виголошеній в неділю, 18. серпня ц. р. в родинним місточку Елвуд, Інд., Вендел Вилкі порушив чимало фільософічних, політичних, економічних і адміністраційних справ. На цім місці ми хочемо звернути на одно місце в його промові — на його довшу згадку про родичів і про впливи родинного виховання на кристалізацію його власної суспільно-політичної фільософії.

„Предки мойого батька і мами" — говорив він — „як і предки міліонів інших американців, походили з центральної Европи. Вони були покірні люди, не члени правлячої чи багатої кляси. Їх життєві можливости були обмежені односторонними законами і клясовими ріжницями. Один з них був вигнаний через його релігію; іншого переслідували через те, що він вірив у засади французької революції; ще іншого засадили до тюрми за те, що він добивався права свобідних промов. Як їх нащадок, від хлопячого віку, я все боровся проти обмежень, односторонности, тиранії. І тепер я далі борюся проти цього".

ПАТРІОТИЧНІ РОДИЧІ.

„Мій дід і бабуня", продовжає він, „жили в Німеччині. Вони були приклонниками революції в тому краю, і коли та революція не вдалась, вони вивтікали до Америки... Моя мама родилась у цім краю. Мій батько мав три чи чотири роки, коли його родичі поселились у Північній Індіяні. Тоді це був ліс без стежки і шляху. Як молодий чоловік, батько помагав прочищувати цей край. Він удержувався сам, коли студіював у Форт Вейн Каледжі, вчив у школі і став опісля наставником шкіл тут в Елвуд. Моя мама також була шкільною учителькою. В шкільні вільній хвилині вони студіювали право і вкінці стали правниками. Я сумніваюся, чи які люди цінили і любили цей край більше від них. Всі ви, що жили тут з ними, знаєте добре, що вони були дуже демократичні. Вони ненавиділи гнет, автократію, деспотичну владу. Вони вірили вті чесноти, які зробили Америку великою: незалежний дух, проникаючий ум, відважне серце. В школі вони вчили цих чеснот. А багатьох із тих, що вони їх учили, є нині між вами. Вдома вони вчили тих чеснот своїх дітей. Це завдяки цьому навчанні, коли в 1914 році Америка вступила в світову війну, їх чотири сини впродовж одного місяця зголосились у військових мундурах як добровольці до служби".

СИМПАТІЇ З ТЕРПЛЯЧИМИ.

Переходячи до того, що діється в Европі, Вендель Вилкі твердить, що ми не можемо тут в Америці відгородитись від тих терпінь, що їх зазнають в Европі міліони невинних людей. Він дослівно каже: „Інстинктово ми відвертаємось від тих вічно повторяючихся конфліктів по тамтім боці, від політичних інтриґ, від пересунень сили, яких не могла розвязати попередня війна. Одначе — також інстинктово — ми знаємо, що ми не можемо себе ізолювати від тих терплячих людей. Ми живемо в тім самім світі, що й вони і ми є створені на той сам прообраз. В усіх демократіях, які впали, люди жили таким самим спокійним життям, що й ми. Вони мали подібні думки про людську свободу. Їх способи промислу і торговлі були ті самі. Хоч би як ми пробували, не можемо стерти зперед наших очей безжалісного образу їх знищення, чи втечи від величезних наслідків цього на світ, в якім живемо".

ЯКЕ ДЕРЕВО, ТАКИЙ КЛИН.

Із тих його слів, висказаних у цій важній політичній промові, виразно виходить:

Родичі мають величезний вплив на виховання дітей, зокрема на кристалізацію їх суспільно-політичного світогляду. Родичі, які боролись в Европі з насильством і деспотизмом, опісля, коли прибували до Америки, защіплювали в своїх дітей також ненависть до деспотизму і насильства, а також навівали своїх дітей охотою і завзяттям боротись проти тих жорстоких суспільних явищ.

Вендель Вилкі виразно і отверто признається, що свою ненависть до гнету і насильства, а любов до свободи, одідичив від родичів, які знову ті чесноти принесли з Европи. Це чесноти, принесені предками з Европи, зробили Америку таким величним краєм, каже Вендел Вилкі.

Він далі найвиразніше на світі говорить, що ми не можемо обернутись плечима до тих терпінь, які зазнають нині в Европі міліони невинних людей. В тих терпінних ми мусимо чуттєво заангажуватись.

ВИСНОВКИ ДЛЯ НАС.

Маючи на увазі цю суспільну фільософію Венделя Вилкого, можна поставити тим американцям, що радять натуралізованим громадянам зовсім забути про старий край, запит: Чи думаєте, що всі американці, чужинецького походження, що симпатизують з терпінними старого краю, будуть кращими американцями, коли про ті терпіння забудуть і скажуть про них „це нас не обходить"?

Чи діти тих натуралізованих іміґрантів, які зовсім здавили почуття до старого краю, стануть кращими американськими патріотами і набудуть більше душевного тепла супроти своєї батьківщини, ніж діти тих іміґрантів, які самі тепло відносились до власного рідного краю?

Зрозуміло, що говорячи про „патріотизм" і „душевну теплоту", ми не думаємо про якісь шовіністичні, агресивні політичні стремління старої батьківщини. Тільки про основну любов до того кутка, де хтось родився і зростав; до духової традиції народу, з якого хтось вийшов.

Шовіністичні, безглузні агресивні політичні стремління старих батьківщин, чи радше їх хвилевих диктаторів, повинні поборювати звідсіля усі ті, що з таких батьківщин походять. І тому ми все таврували тих американців чужого походження, що одобрювали варварське знущання своїх братів у старім краю над іншими народами.

(By courtesy of New Britain Daily Herald)

Іван Кучмак, американсько-український маляр, малює українську церкву в Ню Бритен, Конн.

З ДІЯЛЬНОСТИ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ГЕМСТЕД, ЛОНҐ АЙЛЕНД, Н. Й.

Орґанізаційні збори.

В нашій громаді ми тихцем працювали і раділи з кожного нашого загального поступу. Тепер зокрема дішимось нашим власним поступом уперед, який започаткували орґанізаційні збори в нашім 327 відділі У. Н. С. Зборами проводив Йосиф Душенчук, бо предсідника відділу не було. Секретарював підписаний. З вийнятком предсідника були на зборах всі члени, які по одногодинним вияснюючим рефераті п. В. Заґаєвича, орґанізатора У. Н. Союзу рішили вписати до У. Н. Союзу всіх своїх дітей, то є понад 40 членів молоді.

Рішились вписати дітей: Й. Душенчук, І. Грибик, Т. Баґрій, Д. Домитришин, І. Душенчук, А. Душенчук, І. Гречин, М. Кирич, М. Лесів, А. Сеник. Ще ніколи не були збори перепроваджувані в такім річевім, а водночас сердечнім дусі, як цей раз. Всі люди були дуже задоволені промовою п. Заґаєвича, та висловлювали подяку Головному Урядові за прислання його до нашого відділу. Забирали слово: І. Гречин, Й. Душенчук, М. Лесів, І. Душенчук, Д. Домитришин, А. Душенчук і підписаний.

М. Кирич, секретар.

ПІТСБУРҐ, ПА.

Орґанізаційні збори відділів У. Н. Союзу.

У неділю, 11-го серпня, відбулись у Пітсбурґу окружні орґанізаційні збори відділів У. Н. Союзу. Були заступлені відділи з Пітсбурґу, а також з близьких та дальших околиць Пітсбурґщини. На тринять кілька запрошених відділів, на збори прибули урядники з 25 відділів. Ці відділи, що не були заступлені, присилали листи та подали причини, чому їх урядники не могли бути приявні на зборах. Крім відділових урядників, на зборах були також присутні члени, головно зо самого Пітсбурґу.

Зборами проводив секретар відділу 96 Д. Василик. Відкривши наради короткою промовою, він попросив до слова заступницю головного предсідника, Марію Малевич. Пані Малевич говорила про працю поодиноких відділів, вичисляючи, скільки членів приєднав кожний відділ, що був заступлений на зборах. Згадала, що в Пітсбурській окрузі було 10 таких відділів які не приєднали цього року ще ані одного члена, а ще більшість відділів виказали відповідну працю. Головно відділ 63 з Форд Сіти був надзвичайно активний в приєднуванні нових членів. Опісля наступали такі відділи, як 74 з Ню Кесел та 296 з Арнолд, а зокрема три молодечі відділи, 264 з Карнеґі, 419 з Пітсбурґу і 34 з Ембридж.

Орґанізаційний реферат про У. Н. Союз виголосив секретар Д. Галичин. Це дуже корисне й позитивне явище, говорив секретар, що на орґанізаційних зборах є заступлені не тільки представники старших відділів, але також відділів молодечих. В близькій околиці Пітсбурґу є тепер 5 відділів, де членство складається тільки зо самої тут родженої молоді, і власне на сьогоднішніх зборах маємо заступників з тих усіх пятьох відділів. Треба також піднести, що ці молодечі відділи розвиваються гарно, бо постійно зростають в членство. І не тільки в Пітсбурґу, але також і в інших місцевостях число молоді по відділах У. Н. Союзу зростає постійно. І коли молодь горнеться до У. Н. Союзу, то діється це головно тому, що молодь починає чимраз більше розуміти вагу і значіння У. Н. Союзу для розвитку молодечого руху, та що молодь починає також краще пізнавати ріжниці між асекураційними підприємствами і запомоговими орґанізаціями, такими як У. Н. Союз, який може дати молоді такі привілеї, яких їй не дасть ніяка асекураційна компанія. Опісля головний секретар переповів докладно ті всі привілеї, які молодь може набути в Союзі. Говорив про „Юкрейнен Вікли", поміч студентам, поміч спортовим молодечим дружинам, поміч молодечим відділам та поміч всякій зорганізованій активности Союзової молоді.

Розбудовуючи У. Н. Союз, продовжав п. Галичин, молодь буде тимсамим розбудовувати та зміцновати ті основи, на яких опирається демократичний устрій Америки. Бо запомогові орґанізації становлять найкращу й найсильнішу опору демократії. Вони, своєю репрезентативною формою правління, виціплюють у своїх членів певні основні засади демократичного устрою. Вони є для своїх членів практичною школою азбуки демократичного правління.

Свою промову закінчив головний секретар поясненням бизнесової сторони У. Н. Союзу.

По промові визвалась довша дискусія, в якій забирали голос урядники і члени ріжних відділів. Зокрема була цікава дискусія та ріжні запити від представників молодечих відділів. На всі запити головний секретар давав ясні та вичерпні відповіді, так, що всі присутні були вповні вдоволені з цих відповідей. Висказували ще побажання, що такі збори повинні відбуватись частіше. Збори закінчено тим, що урядники з кожного відділу, що був заступлений, прирекли, що вони доложать усіх старань, щоб до кінця року придбати ще відповідне число нових членів. Деякі урядники обіцяли дістати більше членів, а деякі менше, але кожний відділ приняв на себе зобовязання виказати певний вислід праці.

Василь Кузмиха, секретар зборів.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Д. К. — Треба подавати при друкуванні пересланих Вами відомостей Ваше імя, або того; що посилає, бо нема важної причини, щоб не подавати. Але краще, щоб не проголошувати ніяких імен, бо відносини зміняються і годі передбачити, що станеться за місяць чи два. Тому і не треба наражувати людей без потреби. Надсилання таких листів, одержуваних з Лемківщини, має для редакції значіння, бо воно дає нам змогу контролювати інші відомости, які одержуємо й оголошуємо в „Свободі". Ваш лист годиться з тим усім, про що пишеться в нашій газеті про Лемківщину. Він потверджує, що там відроджується українське життя, що піднімається українська народня праця українськими силами, а ніким іншим, як це є і в Святковій Великій, повіт Ясло, звідки прийшов лист.

Мілвіл, Н. Дж. — Коли маєте які сумніви щодо реєстрації, так підіть до почтового уряду в Вашій місцевости і запитайте, а дістанете певну відповідь і будете спокійні, бо будете знати, що всьо в порядку.

С. М., Торонто, Канада. — Дякуємо Вам, що надіслали витинок з польської газети „Звйонзковєц". Радіємо, що Ви, як молода канадійка українського роду, так глибоко відчуваєте кривду, яку завдають українському руховій ворогі поступу і свободи. Самі переконуєтесь, що й канадійські поляки хапаються за всякі сплетні й провокації, щоб ще й зі свого боку вдарити „братів слов'ян", себто українців. Та правда вийде наверх. Ніякі провокатори не зможуть закрити того, що є ясним і правдивим, а саме того, що український рух це не большевизм, націзм чи фашизм, а тільки змагання до визволення 45 міліонів поневолених українців і створення на українських землях вільної, незалежної й народоправної України.

Т. Т. — Не так легко вести визвольну акцію, коли мається до діла з такими як Ви. Клопіт з Вами, що Ви беретесь за вирішування таких справ, яких не розумієте. Це не булоб ще дуже великою перешкодою, якби було в Вас вміння добре відчувати, як це часто буває з тими многими нашими людьми, що добре орієнтуються, хоч мають дуже малу освіту, або й ніякої. Ті люди орієнтуються, як то кажуть, інстинктом. Та у Вас того нема. Тому і клопіт з Вами.

НІМЕЦЬКА АВТОНОМІЯ В ТРАНСИЛЬВАНІЇ

З Букарешту присилає замітну вістку Росел Гил, кореспондент газети Геральд-Трибюн. Пригадує він, що в Румунії багато німців, а це швабів та саксонців ще зперед двох століть. Вони почувають ся німецькими патріотами і зорганізовані на націстичний лад. Мають своїх окружних та місцевих провідників і домагаються, щоб їх не посилали до румунської армії. Тепер вони навіть зажадали для себе автономії в Трансильванії, кажучи, що їх там около міліона душ.

Хоч багато німців змадярщилося, то вони тепер закладають свої школи й починають наново вчитися по німецьки. Німеччина хоче зробити з них поміст між матірним краєм і теперішньою Румунією, переорганізованою на націстичний лад.

НЕ В СЕЗОНІ. — Пі Віс Ріс, знаменитий грач спортової дружини Даджерз з Бруклина, зломив ногу у грі проти Филів. Його потішає одна із власниць дружини, пані Міні Ебец. Він не бере участи в сезоні забав.

ДОБРИЙ МАТЕРІЯЛ ДЛЯ ВОЯКІВ

Не всі народи на світі войовничі. Та й між народами трапляються плохі та войовничі. От знаємо з історії, що египетські фараони воліли наймати собі відважного війська від сусідних народів, ніж набирати його зпоміж самих египтян. Та й теперішні тубильні египтяни, феллахи, майже зовсім не надаються на вояків. Та добрі вояки виходять з теперішнього пануючого народу в Єгипті — з арабів. Знаємо з недавних воєн, що дуже добре надаються на вояків ніпонці (японці), але не китайці. А в Европі найкращі вояки виходять з келтійських та германських народів. Найбільше келтійської крови мають у собі ірляндці, скотляндські верховинці, валійці та бретонці й французи, а до германської галузи народів належать: англійці, низові скотляндці, німці, флямандці, голядці, данці, норвежці, шведи та ісляндці. Найкращі вояки виходять і не з усіх словянських народів. Славляться вояцькою здібністю, наприклад, серби, болгари, чехи та українські полки російської армії.

Відважних народів витворює степ, море, та життя ловця в лісі. Миролюбними та спокійними стають люди, коли довгий час поживуть на полі, як хлібороби. У кочовничих, мореплавських та ловецьких народів ціле життя проходить у безупинній боротьбі. А хлібороб любить спокій і потребує спокою для свого заняття. І коли якийсь нарід день-денно мусить наражатися на небезпеку, то стає відважним, а на полі, за плугом, стає спокійним та миролюбним. Оце пояснює, чому верховинські народи, що день-денно наражені на небезпеку в горах, відважніші від подолян.

От як, на око европейця чи американця, подібні між собою ніпонці й китайці, але ніпонці відважні й придатні до боротьби, а китайці загально миролюбні. Бож ніпонці живуть на островах, займаються риболовством і наражуються на морські бурі та на землетруси, а китайці в більшості живуть собі як хлібороби вже від непамятних часів. (О. Івах в К. Г.).

АМЕРИКАНСЬКІ ФІЛЬМОВІ ПІДПРИЄМСТВА ДАЛИ 64 МІЛІОНИ АНГЛІЇ

ЛОНДОН. — Чек на 64,00,000 долярів дістав американський амбасадор Джозеф Кенеді, щоб його передати як дарунок на допомогову акцію населенню Англії від вісьмох американських фільмових підприємств. На цю суму зложили: Коломбія, Метро-Голдвин, Парамант, Ар Кей О., Факс, Юніверсал, Ворнер, Юнайтед Артистс Корпорейшен, а крім того, особисто: Александер Корда, Давид Селзник, Волтер Ванґер, Едвард Смал і Гол Роч.

НЕ БУДУТЬ ПИТИ СИЛЬНИХ НАПИТКІВ.

Родичі Ричарда й Патриції Даль з Шікаґа прирекли виховати дітей у тверезості. На образку видно, як голова Жіночої Християнської Юнії Тверезости, Айда Вайс Смит, перевязала стяжки на руках дітей в часі конвенції в Шікаґу.

УСУНЕНО ЗО СЛУЖБИ КОРОЛІВСЬКОГО ПРИЯТЕЛЯ

ЛОНДОН. — Король Джордж усунув зо свого оточення 45-літнього князя Бюключ, що був досі стольником на королівському дворі. Він вважається найбагатшим лордом в Англії. Його підозрівають у звязках з пятою колюмною та в прихильності до нацистів. Князь Бюключ є посвоячений з королем, бо його сестра замужна за братом короля Джорджа, князем Главстер.

СОВЕТСЬКІ ЗНАВЦІ ДУМАЮТЬ, ЩО НАЇЗД НА АНГЛІЮ НЕ МОЖЛИВИЙ

МОСКВА. — Совєтські морські й військові знавці висловлюють переконання в газетах, що німці не всилі наїхати на Англію. Можна лише допровадити до вичерпання Англії дальшими нападами з повітря і на морі. Досі німцям удалося лише знищити летунські майдани довкруги Лондону, у їх намірі стати панами в повітрі. На думку цих експертів англійці мають яких 35 до 40 дивізій війська. Щоби їх перемогти, мусить Німеччина бути готовою зо 100 до 120 дивізіями. Напад міг би бути можливим лише через Англійський канал, бо тут англійська фльота не моглаб розвинути своєї повної сили.

НІМЦІ ПРОТИ КОМУНІСТІВ В НОРВЕГІЇ

ВАШИНГТОН. — Американська полярна експедиція, що провідує терени довкола полудневого бігуна, повідомила департамент стейту, що там зійшов новий день. На бігуні, де ніч триває пів року, це велика подія.

НОВИЙ ДЕНЬ НА БІГУНІ

СТОКГОЛЬМ. — Німецька влада розвязала комуністичну партію в Норвеґії, а Гештапо виарештувало комуністичних провідників та перевело ревізію в льокалях, де збиралися комуністи і де видавано просовєтські часописи. Пишуть, що тяжко сказати, яка є справжня причина цеї поведінки німців, бо норвезькі комуністичні газети постійно атакували Англію і Францію.

НЕСПОДІВАНО ЗРОСЛА ЦІНА МЯСА

Упродовж останніх трьох тижнів підскочила непомірно ціна мяса у великих містах. На деяких родах мяса піднесено ціну на 9 центів, а на найліпших 11 центів. Федеральні й міські власти в Ню Йорку розслідують причину цього явища й подають таке пояснення:

У гарячі дні консумція мяса дуже впала. Різники й торговці мяса нагло стратили зарібок. Вони нагромадили великі припаси в часі спеки, але повідомили продуцентів мяса на Заході, що в Ню Йорку мяса забагато. Наслідком цього в великих різнях перестали різати худобу й пересилку мяса несподівано застановили. Мясо, що його перетримали в складах у східних містах, випродали по низьких цінах, а коли його не стало, то західні великі різні не були приготовані на таку наглу зміну. Отже, як нема мяса на ринку, воно дорожіє.

Коли до великого складу мяса приходить менший посередник, то великий торговець кляне. „Якто, як я мав повно мяса, ви не приходили" — каже він з докором. — „Тепер, як я не маю, ви приходите. Як було забагато мяса, ми мусіли продати його нижче ціни закупна й стратили. Що я маю тепер робити, як мяса нема?"

Тому, що вигорована ціна мяса тримається вже три тижні, хатні господині в страсі. Ніхто не подав причини несподіваної підвишки, отже вони підносять революту. Їх успокоюють, що це не потриває довго, бо нема іншої розумної причини, крім тої, як ось сказано.

ІЗ „СКАЛИ". — Між першими дітьми, що прибули сюди з англійської твердині Ґібралтар, є ось ці діти, що саме їдять обід. Італійські літаки щойно бомбардували ґібралтарську скалу й тому пішов розказ забрати звідти дітей.

ПОТРІБНО СМІЯТИСЯ!

Одна з найгарніших прикмет є та, коли люди вміють щиро сміятися та пожартувати, і то навіть і з себе, коли є нагода. Самолюбні і дрібничкові люди тільки з інших можуть поглузувати та посміятися, а в своїй поведінці ніколи нічого смішного не добачують. Та й дуже ображаються такі люди. Дійсно великі та благородні є ті люди, що вміють і щиро посміятися та пожартувати й потішити своїх ближніх, в порівнанні до тих людей, що хіба глузливо з інших людей можуть посміятися та поглузувати. Плекайтеж і в себе оцю благородну прикмету! Навчіться бачити красу й добро в світі та в ближніх своїх і щиро сміятися, то стане й вам лекше жити на світі, та й своїм знакомим не мало радощів та потіхи принесете.

Щирий сміх вигладить усі зморщки з ваших думок та нервів, і вам лекше стане від такого сміху.

НАЙДУТЬ ПОСАДУ

КОНКУРС

Українська парохія Пресв. Діви Марії в Мекіс Ракс, Па., пошукує кваліфікованого ДЯКОВЧИТЕЛЯ, здібного дириґента; має учити діти української мови і письма, давати представлення і концерти. Платня після умови. Посаду може обняти сейчас. Просимо голоситися до Парохіяльного Уряду: 197,01

ST. MARY'S UKRAINIAN CHURCH, 116 Ella St., McKees Rocks, Pa.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

На продаж ГРОСЕРНЯ і ДЕЛІКАТЕСЕН. Великий склеп, мешкання, відповідний бизнес. Продається дешево з причини виїзду. J. Tanski, 17 St. Marks Place, New York City.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН, ч. 86. Кід з людини.

Коли один із його ворогів причепився до ноги Тарзана, то другий підліз вище, щоб помогти.

Тарзан махнув ногою. Чоловік, що причепився, став неначе колом, яким Тарзан вимахував, бючи в лице його товариша.

Другий чоловік упав, але перший сильно держався й —

вирушив Тарзана з рівноваги.